

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою університету,
(протокол № 13 від 27. 06. 2017 р.)
уведене в дію наказом ректора
№ 220-р від 30. 08. 2017 р.

із змінами і доповненнями,
затвердженими вченою радою
університету, (протокол № 14
від 24 червня 2025 р.)
уведено в дію наказом ректора
№ 11 від 14.06.2025 р.

В.о. ректора

Володимир КРАВЕЦЬ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Середня освіта (Українська мова і література)»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань А Освіта
за спеціальністю А4 Середня освіта
предметною спеціальністю А4.01. Середня освіта (Українська мова і
література)

Тернопіль-2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	А Освіта
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	А4 Середня освіта
ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший (бакалаврський)
СТУПІНЬ	бакалавр
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Середня освіта (Українська мова і література)»
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ	вчитель-бакалавр (Середня освіта (Українська мова і література, зарубіжна література))

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради
Тернопільського національного
педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка

Надія ДРОБИК

ЗМІНЕНО ТА ДОПОВНІЕНО

проектною групою ОП «Середня освіта
(Українська мова і література)»
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Гарант освітньої програми
(керівник проектної групи)

Тетяна

СКУРАТКО

Змінено та доповнено проєктною групою у складі:

Т. М. Скуратко, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання – гарант освітньої програми;

І. М. Бабій, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та славістики;

С. В. Бородіца, кандидат філологічних наук, доцент кафедри кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання;

Н. О. Свистун, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та славістики;

О. М. Ткачук, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання;

О. С. Вербовецька, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та славістики;

К. В. Чура, здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) – внутрішній стейкхолдер зі складу здобувачів вищої освіти.

Рецензенти:

М. М. Кондирєва, методист відділу методики навчальних предметів та професійного розвитку педагогів Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти;

М. М. Баляшук, заступник директора Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 16 імені Володимира Левицького Тернопільської міської ради Тернопільської області з навчально-виховної роботи;

А. М. Панасюк, кандидат філологічних наук, викладач української мови і літератури Тернопільського кооперативного фахового коледжу.

I. Профіль освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» зі спеціальності А4 Середня освіта

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, факультет філології і журналістики
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А4 Середня освіта
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література) «Secondary education (Ukrainian Language and Literature)»
Освітня кваліфікація	Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Середня освіта (Українська мова і література)»
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – бакалавр Спеціальність – Середня освіта Освітня програма – Середня освіта (Українська мова і література) Вчитель української мови і літератури, зарубіжної літератури Teacher of the Ukrainian Language and Literature, World Literature
Форми здобуття вищої освіти	Інституційна (очна, заочна, дуальна)
Мова викладання	Українська
Цикл / рівень програми	НРК України – 6 рівень, FQ-ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень
Тип диплома та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом бакалавра, одиничний Обсяг ОП на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – 3 роки 10 місяців. Програма складається з двох компонентів: обов’язкового (ОК) та вибіркового (ВК). Обсяг ОК – 178 кредитів ЄКТС (5340 год), у т. ч. загальна підготовка становить 28 кредитів ЄКТС (840 год), професійна – 150 кредити ЄКТС (4530 год). Практична підготовка – 30 кредитів ЄКТС (900 год); обсяг ВК – 60 кредитів ЄКТС (1800 год), у т. ч. загальна підготовка становить 15 кредитів ЄКТС (450 год), професійна – 45 кредити ЄКТС (1350 год). 180 кредитів ЄКТС, термін навчання – 2 роки 10 місяців на основі освітньої структури, що відповідає НКР5 (може бути перезараховано не більше 60 кредитів,

	отриманих в межах попередньої ОП). ОП передбачає 2 кредити ЄКТС (60 год) на кваліфікаційні іспити: з української мови, літератури, зарубіжної літератури та методик їх навчання.
Передумови	Повна загальна середня освіта (профільна середня освіта), на основі результатів національного мультипредметного тесту або вступних випробувань; на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст за результатами вступних випробувань або результатів національного мультипредметного тесту. Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію спеціальності НД 2096691, дійсний до 01.07.2025 Термін подання на акредитацію – 2025 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://tnpu.edu.ua/fakultet-f-lolog-zhurnal-stiki.php

2. Мета освітньої програми

Підготовка компетентного конкурентоздатного фахівця – вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури, який володіє фундаментальними теоретичними знаннями з фахових дисциплін, інноваційними методами і технологіями навчання, навичками їх практичного застосування в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО); здатний до творчої педагогічної діяльності, вирішення типових професійних завдань щодо організації та здійснення навчально-виховного процесу, неперервної самоосвіти та успішної самореалізації.

3. Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<i>Галузь знань:</i> А Освіта <i>Спеціальність:</i> А4 Середня освіта <i>Предметна спеціальність:</i> А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) <i>Методи, методики та технології:</i> <i>методи:</i> загальнонаукові та спеціальні філологічні методи аналізу лінгвістичних одиниць, методи і методики дослідження мови і літератури, інформаційно-комунікаційні технології, організації, здійснення, стимулювання, мотивації та контролю за ефективністю та корекції навчально-пізнавальної діяльності; інтегровані (універсальні) методи навчання; професійно-орієнтовані методики; <i>технології:</i> навчально-розвивальні, інноваційні освітні, технології коучингу; сучасні методики організації навчального процесу та формування фахових
---	---

	компетентностей і професійного саморозвитку. <i>Інструменти та обладнання:</i> електронне оснащення та програмне забезпечення освітнього процесу, інформаційно-технічні засоби навчання; дидактичні засоби; сучасне демонстраційне обладнання (промислове, технологічне, дослідницьке); бази для проведення різних видів практик.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів. <i>Об'єктами вивчення та професійної діяльності</i> бакалавра є мова(и) (в теоретичному / практичному, синхронному / діяхронному, діалектологічному, стилістичному, соціокультурному та інших аспектах); література й усна народна творчість; жанрово-стильові різновиди текстів; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі. <i>Цілі навчання</i> – підготовка фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані завдання у галузях освіти, навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в професійній діяльності відповідно до встановлених вимог. <i>Теоретичний зміст</i> предметної галузі становить система базових наукових теорій, концепцій, принципів, категорій, методів і понять педагогіки, психології та методики навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта в галузі знань А Освіта за предметною спеціальністю А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) Основною метою освітньої програми є підготовка висококваліфікованих кадрів, які б мали глибокі міцні знання для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, дослідницького та інноваційного характеру в галузі педагогіки та методики середньої освіти української мови та літератури, зарубіжної літератури. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку освітньої сфери, робити акцент на здобутті навичок та знань майбутнього вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури, можливість подальшої освіти та кар'єрного зростання. Формування та розвиток професійної компетентності для здійснення дослідницької та інноваційної діяльності вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури з урахуванням сучасних вимог. Навчання побудоване на дослідницькій основі та має практико-орієнтований характер.

	Програма зорієнтована на максимальне освітнє сполучення компетентностей, які водночас забезпечать конкурентоспроможність випускників на ринку праці та дадуть ґрунтовну наукову підготовку для майбутнього навчання в магістратурі й проведення прикладних досліджень. <i>Принципи:</i> студентоцентризований, компетентісно-орієнтований, практико-орієнтований, міждисциплінарний, системного структурування інформації.
Особливості програми	Освітньо-професійна програма ґрунтується на єдності традицій (функціонування наукових шкіл – проф. Бучка Д. Г., Гром’яка Р. Т., Мельничайка В. Я., Ткачука М. П.) та інновацій в сучасній вищій школі. Професійне становлення майбутніх вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури зорієнтована на вивчення нормативних філологічних і психолого-педагогічних дисциплін, ґрунтовної практичної підготовки з урахуванням регіонального культурно-літературного контексту та Концепції Нової української школи. Освітньо-професійна програма передбачає такі види практик: навчальну, пропедевтичну, навчально-педагогічну і виробничу. Каталог вибіркових дисциплін дає змогу сформувати індивідуальну траєкторію навчання здобувача вищої освіти та відображає його професійні запити.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець здатний виконувати зазначену професійну роботу (за ДК 003:2010): 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти
Подальше навчання	Можливість навчання за освітньою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної та неформальної освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<i>Основні підходи:</i> студентоцентризований, діяльнісний, ціннісний; електронне, дистанційне та самонавчання. <i>Освітні технології:</i> проблемно-розвивальні, інтерактивні, інформаційно-комунікативні, проєктні, контекстного навчання. <i>Форми навчання:</i> аудиторні заняття; самостійна та

	індивідуальна робота; педагогічна практика; контрольні заходи, атестація. <i>Основні види навчальних занять:</i> лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація. <i>Основні методи викладання:</i> словесні (пояснення, бесіда, дискусія, мозковий штурм, експрес-опитування, тощо), наочні (демонстрування, спостереження, експеримент), практичні (тренінги, кейси, проекти), методи інтерактивного та інформаційно-комунікаційного, у т. ч. онлайн, навчання, побудованих на різноманітних платформах і технічних та програмних засобах. <i>Основні методи навчання:</i> доповідь, дискусія, есе, лабораторні дослідження, робота в малих групах, рольові дидактичні ігри, мікровикладання, рефлексія діяльності викладача, колеги та саморефлексія, самонавчання (аналіз, синтез, спостереження, вимірювання, порівняння, абстрагування, узагальнення, моделювання тощо).
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень бакалаврів здійснюється за системою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – (індивідуальне та фронтальне усне опитування, письмове опитування, тест-контроль, есе, презентації, реферативні повідомлення, перегляди практичних аудиторних та творчих робіт, дискусії за круглим столом та ін.). Підсумковий контроль – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів у процесі поточного контролю, захист курсової роботи («Положення про курсові роботи»). У разі, коли здобувач освоїв тему вебінару (онлайн-курсу) і має відповідний сертифікат, ця тема може бути перезарахована відповідно до «Положення про порядок перезарахування результатів навчання у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Порядок та процедури оцінювання, здачі й перескладання, повторного вивчення дисциплін унормовані відповідно до: «Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти», «Тимчасовий порядок атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання». Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі кваліфікаційного екзамену.

	Для контрольно-оцінних цілей використовуються такі шкали: 100-бальна шкала ЄКТС – 100 балів відповідають 100% сумарної семестрової оцінки з навчальної дисципліни (оцінки за практику тощо); 5-бальна національна шкала – для переведення оцінок зі 100-бальної шкали ЄКТС з екзаменаційних дисциплін та навчальних дисциплін, педагогічної практики, що завершуються диференційованим заліком; 2-рівнева національна шкала – для переведення оцінок зі 100-бальної шкали ЄКТС із залікових дисциплін.
6. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	
Академічна доброчесність	Академічна доброчесність визначається як норма і одна із найважливіших засад організації освітнього процесу, її дотримання учасниками освітнього процесу унормовують: «Кодекс честі», «Кодекс академічної доброчесності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка», «Положення про групу сприяння академічній доброчесності», «Положення про академічну доброчесність та етику академічних відносин в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка», «Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка». Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка», «Положення про комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Декларація про академічну доброчесність студента/аспіранта/докторанта Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Декларація Про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Декларація про академічну доброчесність стейкхолдера.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	В університеті функціонує система внутрішнього забезпечення якості, яка працює відповідно до положення на основі прийнятої та обґрунтованої інституційної моделі, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів: • визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; • здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; • забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів; • забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; • забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; • забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. Система забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за поданням ЗВО оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти. Постійний аналіз і оцінювання освітніх програм здійснюється різними суб'єктами – учасниками моніторингу освітнього процесу, зокрема: студентами після вивчення навчальних дисциплін; випускниками, після закінчення освітньої програми; зовнішніми стейкхолдерами – випускниками, які працюють за спеціальністю, роботодавцями тощо.
Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Інформація про якість вищої освіти є відкритою та доступною для перегляду освітніх, освітньо-наукових програм, які містять конкретні цілі, зорієнтовані на результати навчання та кваліфікації; чіткі правила організації навчання здобувачів вищої освіти; необхідні ресурси для здійснення освітньої діяльності та підтримки здобувачів вищої освіти; збирає, аналізує і використовує необхідну інформацію для ефективного управління

	своєю освітньою діяльністю. Принципи та процедури забезпечення якості освіти передбачені у «Програмі заходів із забезпечення якості освіти у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка», затверджені вченою радою університету.
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ЗВО та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб	Впроваджено механізм оцінювання досягнень здобувачів – претендентів на отримання стипендій; оцінювання науково-педагогічних працівників на основі рейтингів науково-дослідної, методичної та організаційної роботи і рейтингування викладачів за результатами анкетування здобувачів. Він закладений у таких нормативних документах ТНПУ: Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти в ТНПУ ім. В. Гнатюка. Порядок формування рейтингу осіб, що навчаються за кошти державного (місцевого) бюджету. Правила призначення стипендій у ТНПУ ім. В. Гнатюка. Положення про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників.
7. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми в галузі освіти, навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
	ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії і закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність виявляти

	ініціативу та підприємливість.
	ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.
	ЗК04. Раціональна організація та планування своєї діяльності, застосування отриманих знань для формування власної професійної та життєвої стратегії лідерства. Здатність приймати обґрунтовані рішення; бути критичним і самокритичним.
	ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК06. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел.
	ЗК07. Здатність бути відповідальним, ініціативним, активним, мати динамічні знання, відкритість до світу, вміння працювати в команді; вміння розподіляти функції у колективній роботі.
	ЗК08. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
	ЗК09. Здатність організувати здоровий спосіб життя; адекватно оцінювати свою поведінку, а також учинки й погляди оточуючих.
	ЗК10. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, розмаїття та мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
Фахові компетентності (ФК)	ФК1. Здатність розуміти та застосовувати основи педагогіки і психології в освітній діяльності у закладах загальної середньої освіти задля розвитку процесуальної складової освітнього процесу і ефективного використання традиційних та інноваційних форм, методів, засобів організації освітньої діяльності вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури.
	ФК2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, здійснювати інтегроване навчання, формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей, критичне мислення.
	ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів,

	чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
	ФК4. Здатність використовувати професійні знання і практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, зарубіжної літератури.
	ФК5. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Досконале володіння українською мовою в її літературній формі, розуміння діалектного різноманіття української національної мови, вміння використовувати засоби мови відповідно до специфіки комунікативної ситуації та контексту. Здатність аналізувати просторові та соціальні різновиди мови, засади мовної політики.
	ФК6. Здатність планувати, організовувати та проводити уроки і позакласні заходи з української мови та літератури, зарубіжної літератури з урахуванням особливостей навчання, здійснювати контроль та оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу. Володіння базовими знаннями з методики навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури; вміння їх реалізувати, застосування базових методичних знань і вмінь для формування ключових і предметних компетентностей.
	ФК7. Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем, Інтернет-ресурсів, мобільних застосунків та цифрових технологій для вирішення теоретичних і практичних завдань у професійній діяльності, ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси.
	ФК8. Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.
	ФК9. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів, використовувати стратегії роботи зі здобувачами, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, формувати мотивацію здобувачів та організовувати їхню пізнавальну діяльність, формувати спільноту здобувачів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

	ФК10. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками навчального процесу, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.
	ФК11. Здатність до рівноправної та особистісно зорієнтованої взаємодії зі здобувачами в освітньому процесі. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег. Здатність надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку.
	ФК12. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами, до створення умов, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища, до забезпечення сприятливих умов для кожного здобувача, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.
	ФК13. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, використовувати інновації у професійній діяльності, застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності, здатність до навчання впродовж життя («lifetime learning») та здійснення моніторингу власної педагогічної діяльності і визначення індивідуальних професійних потреб.
	ФК14. Здатність брати участь у різних формах професійної комунікації (семінари, конференції, засідання методичного об'єднання, круглі столи, вебінари, дискусії тощо), застосовувати знання з психології, педагогіки, мовознавства, літературознавства, методики навчання української мови / літератури, методики навчання зарубіжної літератури.
	ФК15. Здатність планувати, організовувати, здійснювати прикладне мікродослідження з предметної спеціальності, систематизувати, аналізувати, інтерпретувати та представляти його результати.
	ФК16. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу зі здобувачами щодо безпеки життєдіяльності.
8. Програмні результати	
Знання та розуміння	ПРН1. Знати основні етапи розвитку української державності та становлення українського суспільства; основні правові та економічні норми діяльності громадянина; принципи релігійної толерантності; основні філософські ідеї та концепції; умови формування особистої свободи, відповідальності за збереження

	культурних цінностей, моральних обов'язків людини.
	ПРН2. Аналізувати стан і можливості вдосконалення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища згідно з нормами безпеки життєдіяльності в закладах загальної середньої освіти із застосуванням інноваційних підходів, методів і технологій, враховуючи потреби (у тому числі особливі потреби) здобувачів.
	ПРН3. Знати норми і стилі української літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів.
	ПРН4. Забезпечувати вивчення української мови і літератури, зарубіжної літератури в школі, використовуючи прогресивні методи й технології навчання; розвивати в учнів інтерес до філологічних і суміжних наук. Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти методичні новації та розробки в галузі освіти.
	ПРН5. Проектувати навчальні розробки та їх реалізовувати.
	ПРН6. Здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та інших особливостей здобувачів, створювати умови формування позитивної самооцінки та мотивації здобувачів до навчання; забезпечувати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами; застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин між педагогом і здобувачем.
	ПРН7. Забезпечувати навчально-виховний процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами, розробками та інноваційними проектами з урахуванням їх доцільності та функційності.
	ПРН8. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію різних навчальних предметів (інтегрованих курсів) під час освітнього процесу.
	ПРН9. Застосовувати інформаційні та комунікаційні технології в навчально-виховному процесі.
	ПРН10. Здійснювати контроль і корекцію знань учнів.
	ПРН11. Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови та літератури, зарубіжної літератури, реалізовувати стратегії оцінювання за допомогою цифрових сервісів, добирати цифрові інструменти оцінювання.
	ПРН12. Використовувати онлайн-сервіси, застосунки, відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну досвідом з дотриманням академічної доброчесності.
	ПРН13. Ефективно працювати з інформацією: добирати

	необхідний навчальний матеріал з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. ПРН14. Здійснювати наукові дослідження (мікродослідження) у галузях психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик. ПРН15. Організовувати різні форми і способи навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів професійної діяльності, активно долучатися до діяльності професійних спільнот. ПРН16. Критично оцінювати власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність, реалізовувати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. ПРН17. Адаптувати та поширювати передовий національний та міжнародний досвід з методики викладання української мови та літератури, зарубіжної літератури у власній науково-професійній діяльності. ПРН18. Управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості здобувача.
9. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Якісний склад науково-педагогічних працівників, які здійснюють професійну підготовку здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)», відповідає ліцензійним умовам (згідно з чинними нормативами для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем (Постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365) «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності»). Викладачі, які забезпечують реалізацію програми, мають відповідну базову освіту, публікації у виданнях Scopus, Web of Science, фахових виданнях, беруть активну участь у науково-практичних конференціях різного рангу (міжнародних, всеукраїнських, регіональних). Всі науково-педагогічні працівники, відповідно до укладених графіків, проходять підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти та науково-дослідних інститутах.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Середня освіта (Українська мова і

	література)» відповідає ліцензійним умовам. Площі приміщень, що використовуються у навчальному процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки. Згідно з чинними нормативами для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365) «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності»). Основними складовими навчально-матеріальної бази університету є: навчальні аудиторії, освітній хаб, кімната психологічного розвантаження, кімната-музей, бібліотека, читальні зали, стадіон, спортивні зали, що відповідають санітарно-технічним та протипожежним нормам.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає чинним нормативам вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365) «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності»). У Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка функціонує потужна система інформаційного забезпечення, складовими якої є: офіційний сайт університету (http://tnpu.edu.ua); електронний архів репозитарій (http://dspace.tnpu.edu.ua/index.jsp?locale=uk); точки бездротового доступу до Інтернету; електронний каталог віртуальної бібліотеки (http://catalog.library.tnpu.edu.ua); наукова бібліотека, читальні зали, віртуальне навчальне середовище Moodle. Рубрика «Бібліотека» офіційного сайту ТНПУ імені В. Гнатюка http://www.library.tnpu.edu.ua/ дає доступ користувачам до електронного каталогу, репозиторію, наукових видань університету, фахових видань України, міжнародних баз «Scopus» та «Web of Science» тощо. Сторінка факультету філології і журналістики у соціальній мережі Facebook: https://www.facebook.com/profile.php?id=100090355329395; https://www.facebook.com/share/p/15PEYLasXm/

	кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання https://www.facebook.com/kaf.urk.zar.lit/ кафедра української мови та славістики https://www.facebook.com/share/1C4x75bne6/
10. Академічна мобільність	
Національна академічна мобільність	Можливість у рамках академічного обміну між ТНПУ та ЗВО України (згідно укладених угод http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/akadem-chna-mob-in-st.php) навчатися, стажуватися, проходити практику на базі університету, що приймає здобувачів вищої освіти, з наступним визнанням академічних результатів освітньої та/або освітньо-наукової діяльності в університеті з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЄКТС: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Криворізький національний університет, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Національний університет «Острозька академія», Львівський національний університет імені Івана Франка, Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Хмельницький національний університет, Український Католицький Університет, Київський столичний університет імені Б. Грінченка
Міжнародна кредитна мобільність	Можлива реалізація програми міжнародної академічної мобільності (згідно укладених угод, http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/partners.php).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не здійснюється
11. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма	
1. Аналітична записка МОН. До питання уникнення окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності. URL: https://saiup.org.ua/novyny/analychna-zapyskamondo-pytannya-unyknennya-problem-i-pomylok-u-praktykah-zabezpechennyaakademichnoyidobrochesnost 2. Закон України «Про вищу освіту». База даних «Законодавство України». ВР України. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text. 3. Закон «Про освіту». База даних «Законодавство України» /ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.	

4. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (2015) на підставі рішення Ліцензійної комісії МОН (протокол № 99-л від 22.01.2019 р.); № 863 від 03.08.2018 р.
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text).
5. Концепція розвитку педагогічної освіти URL: 5b7bb2dcc424a809787929.pdf
6. Лист МОН України № 111-8681 від 15.08.2018 р. «Рекомендації щодо запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)». <https://kdpu.edu.ua/nauka/spetsializovanavchenarada/normatyvni-dokumenty/6800-lyst-mon-ukrainy-111>.
7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>
8. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. (Редакція від 07.12.2020). База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.
9. Національний глосарій: вища освіта, 2014. URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysnainformatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoikomandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhenniainstrumentivbolonskohoprotsesu.html?start=80>
10. Національна рамка кваліфікацій. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
11. Професійний стандарт вчителя. URL: https://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2024/12/Nakaz_2736.pdf.
12. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>
13. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/recomendacii_zvo_dobrochesn.pdf
14. Рекомендації щодо застосування критерії оцінювання якості освітньої програми. Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2024 року: ОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»». К., 2020. 66 с.
15. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). [http://ihed.org.ua/images/pdf/standards andguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf](http://ihed.org.ua/images/pdf/standards_andguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf)
16. (InTASC Model Core Teaching Standards) https://ccsso.org/sites/default/files/2017-11/InTASC_Model_Core_Teaching_Standards_2011.pdf
17. Data for Sustainable Development Goals. ISCED (МСКО) 2011. <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>
18. Data for Sustainable Development Goals. ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-educationtraining-2013.pdf>

19. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – URL:
<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-ofeducationisced2011-en.pdf>;
<http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>
20. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО- Г) 2013 URL:
<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/internationalstandardclassification-of-educationfieldsof-education-and-training-2013-detailedfielddescriptions-2015-en.pdf>
21. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
22. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – URL:
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cee970-518f-11e7-a5ca01aa75ed71a1/language-en>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
23. «Tuning Educational Structures in Europe» URL:
<https://www.unideusto.org/tuningeu/>

**2. Перелік компонентів освітньої програми
та їх логічна послідовність**
2.1. Перелік компонентів ОП

№ з/п	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
1.1. Загальна підготовка			
ОК 1.1.	Історія та культура України	4	екзамен
ОК 1.2.	Філософія	3	екзамен
ОК 1.3.	Іноземна мова	6	залік, екзамен, екзамен
ОК 1.4.	Безпека життєдіяльності, цивільний захист та охорона праці	3	залік
ОК 1.5.	Цифрові технології у професійній діяльності*	3	залік
ОК 1.6.	Основи наукових досліджень та академічна доброчесність	3	залік
Всього кредитів загальної підготовки:		22	
1.2. Професійна підготовка			
ОК 2.1.	Педагогіка**	10	залік, екзамен
ОК 2.2.	Психологія	6	екзамен
ОК 2.3.	Вступ до мовознавства	3	екзамен
ОК 2.4.	Вступ до літературознавства	3	екзамен
ОК 2.5.	Усна народна творчість	3	залік
ОК 2.6.	Історія української літератури	23	залік, екзамен
ОК 2.7.	Історія зарубіжної літератури	16	залік, екзамен
ОК 2.8.	Теорія літератури	3	екзамен
ОК 2.9.	Старослов'янська мова	3	залік
ОК 2.10.	Українська діалектологія	3	залік
ОК 2.11.	Сучасна українська літературна мова	23	залік, екзамен
ОК 2.12.	Історична граматики української мови	3	екзамен
ОК 2.13.	Загальне мовознавство	3	екзамен
ОК 2.14.	Практикум з української мови	3,5	екзамен
ОК 2.15.	Історія української літературної мови	3	екзамен
ОК 2.16.	Стилістика і культура української мови	4	залік
ОК 2.17.	Методика навчання української мови***	6,5	екзамен

ОК 2.18.	Методика навчання української літератури****	6,5	екзамен
ОК 2.19.	Методика навчання зарубіжної літератури*****	3,5	залік
ОК 2.20.	Курсова робота з української мови	3	дифер. залік
ОК 2.21.	Курсова робота з української літератури	3	дифер. залік
ОК 2.22.	Курсова робота з методики навчання української мови / літератури	3	дифер. залік
1.3. Практика			
ОК 3.1.	Навчальна практика	6	залік
ОК 3.2.	Виробнича педагогічна практика	12	дифер. залік
Практика в структурі курсів			
ОК 1.5.	Комп'ютерна практика*	1,5	залік
ОК 2.1.	Пропедевтична практика**	1,5	залік
ОК 2.17.	Пропедевтична практика***	1	залік
ОК 2.18.	Пропедевтична практика****	1	залік
ОК 2.19.	Пропедевтична практика*****	1	залік
ОК 2.17.	Навчальна педагогічна практика***	2	залік
ОК 2.18.	Навчальна педагогічна практика****	2	залік
ОК 2.19.	Навчальна педагогічна практика*****	2	залік
Всього кредитів практики:		30	
Всього кредитів професійної підготовки:		156	
Всього кредитів:		178	
2. Вибіркові компоненти ОП			
2.1. Загальна підготовка			
ВКЗ	Вибіркові компоненти*	15	залік
ВКЗ	Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)**		дифер. залік
2.2. Професійна підготовка			
ВКП	Вибіркові компоненти***	45	залік
Загальний обсяг вибірових компонентів		60	
3. Атестація			
А	Кваліфікаційний екзамен з української мови, української літератури, зарубіжної літератури і методик їх навчання	2	екзамен
Загальний обсяг освітньої програми		240	

* Практика в структурі курсу навчальної дисципліни

* Вибіркові компоненти (навчальні дисципліни) із загальноуніверситетського каталогу вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності.

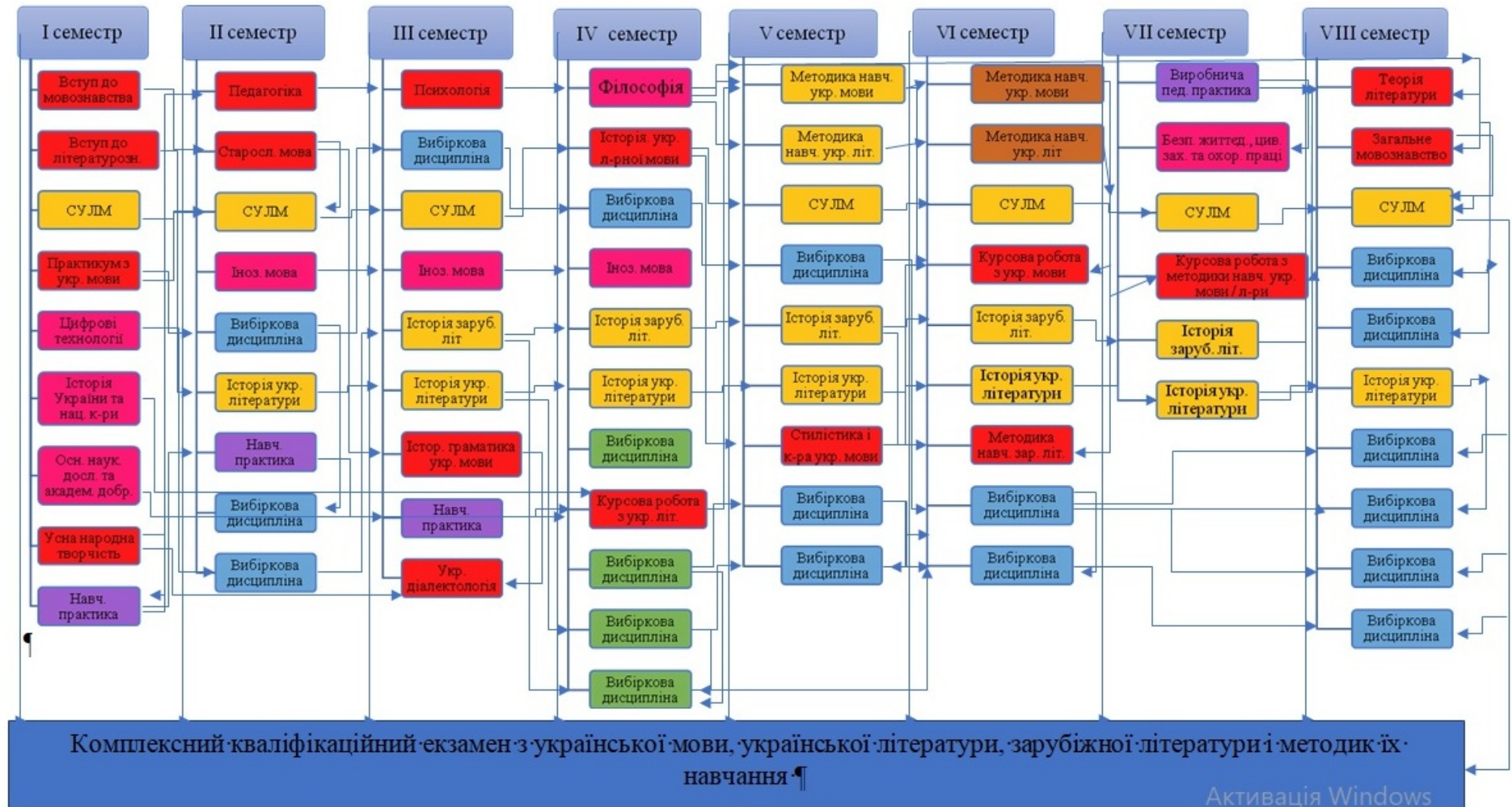
** Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.06.2024 р. № 734 дисципліну «Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)» обов'язково обирають здобувачі вищої освіти чоловічої статі

(жіночої статі – за власним бажанням), які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти.

Здобувачі вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти вивчають дисципліну на другому році навчання, при вступі зі скороченим строком навчання – на першому році навчання.

**** Вибіркові компоненти із каталогу вибіркових дисциплін професійної підготовки освітньої програми/ програм Minor / сертифікатних програм, а також навчальних дисциплін з інших освітніх програм чи інших рівнів вищої освіти ТНПУ / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності.*

Структурно-логічна схема навчальних дисциплін освітньо-професійної програми

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форма атестації здобувачів вищої освіти за умови присвоєння професійної кваліфікації освітньої програми спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)	
Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	Вчитель закладу загальної середньої освіти
Перелік компетентностей, визначених Професійним стандартом	Враховано такі професійні компетентності: А (А1. (А1Л., А1.2., А1.3., А1.4.), А2. (А2.1., А2.2., А2.3., А2.4., А2.5.), А3. (А3Л., А3.2., А3.3.)) Б (Б1. (Б 1 .1 Б1.2., Б1.3., Б 1.4.), Б2. (Б2.1., Б2.2, Б2.3.), Б3. (Б3.1., Б3.2., Б3.3.)) В (В1. (В1.1., В 1.2., В 1.3.), В2. (В2.1., В2.2., В2.3., В2.4., В2.5.)) Г (Г1. (Г1.1, Г1.2.), Г2. (Г2.1., Г2.2., Г2.3.), Г3. (Г3.1., Г3.2., Г3.3.)) Д (Д 1. (Д 1.1., Д1.2.))
Вимоги до атестації здобувачів за умови присвоєння професійної кваліфікації	Присвоєння професійної/(их) кваліфікації(й) за ОП здійснюється згідно з чинним законодавством, відповідним професійним стандартом та «Положенням про присвоєння професійних кваліфікацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Формою атестації для присвоєння професійної/(их) кваліфікації(й) є комплексний кваліфікаційний іспит (екзамен), метою якого є встановлення рівня опанування здобувачами вищої освіти знаннями, вміннями, навичками та компетентностями, що передбачені для присвоєння відповідної професійної кваліфікації. Зміст комплексного кваліфікаційного іспиту (екзамену) визначається змістом освітніх компонентів, які забезпечують формування компетентностей, передбачених відповідним професійним стандартом. Умовою присвоєння професійної/(их) кваліфікації(й) є складання комплексного кваліфікаційного іспиту (екзамену) на оцінку не менше, ніж на 60 балів.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідностей програмних компетентностей компонентам освітньої програми зі спеціальності А4 Середня освіта (Українська мова і література) І рівня (бакалаврського)

[illegible]

Гарант освітньої програми
Програма схвалена на засіданні кафедри
української та зарубіжної літератур
і методик їх навчання
Протокол № 12 від 13.05.2025 р.

Тетяна СКУРАТКО

Завідувач кафедри української
та зарубіжної літератур
і методик їх навчання

Наталія ГРИЦАК

Програма затверджена Вченою радою факультету
філології і журналістики.
протокол № 9 від 22.05.2025 р.

Голова ради факультету

Галина БАЧИНСЬКА

Керівник навчально-наукового
центру якості освіти

Ольга ПЕЖИНСЬКА

Освітня програма рекомендована
до впровадження вченою радою
Тернопільського національного педагогічного
університету Володимира Гнатюка,
протокол № 14 від 24 червня 2025 р.

Учений секретар університету

Галина ДРАПАК